

Spis treści

Wstęp	13
Rozdział 1. Transport jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego oraz specyfika jego funkcjonowania w miastach i aglomeracjach	17
1.1. Wprowadzenie	17
1.2. Istota transportu oraz polityki transportowej	17
1.2.1. Definicje oraz klasyfikacje transportu	17
1.2.2. Charakterystyka gałęzi transportu	22
1.2.3. Pojęcie, zasady oraz determinanty polityki transportowej	28
1.2.3.1. Definicja polityki transportowej	28
1.2.3.2. Podmioty, przedmioty, cele, narzędzia i uwarunkowania polityki transportowej	29
1.2.3.3. Podstawowe kompetencje podmiotów polityki transportowej w Polsce	32
1.3. Wpływ transportu na rozwój gospodarczy i konkurencyjność regionów	35
1.4. Znaczenie systemu transportowego na obszarach miejskich i aglomeracyjnych	40
1.4.1. Pojęcie systemu transportowego. Funkcje transportu w miastach i aglomeracjach	40
1.4.2. Przepływy osób i towarów na obszarach zurbanizowanych	44
1.4.2.1. Sposoby realizacji przepływów osób w miastach i aglomeracjach	44
1.4.2.2. Sposoby realizacji przepływów towarów w miastach i aglomeracjach	45
1.4.3. Charakterystyka i organizacja transportu miejskiego	47
1.5. Podsumowanie	51
Rozdział 2. Problematyka zrównoważonych systemów transportowych na obszarach zurbanizowanych	53
2.1. Wprowadzenie	53
2.2. Geneza idei zrównoważonego rozwoju	53

2.3. Negatywne implikacje działalności transportowej	57
2.3.1. Kongestia	60
2.3.2. Wypadki	62
2.3.3. Zanieczyszczenie powietrza	63
2.3.4. Hałas	64
2.3.5. Zmiany klimatyczne	66
2.3.6. Pozostałe negatywne zjawiska wynikające z działalności transportowej	67
2.3.7. Zużycie energii w transporcie	68
2.3.8. Pejoratywne konsekwencje działalności transportowej dla sfery społeczno-gospodarczej	70
2.4. Próba definicji transportu zrównoważonego	75
2.5. Problematyka kształtowania zrównoważonych systemów transportowych w miastach i zespołach miast	80
2.5.1. Główne problemy funkcjonowania transportu na obszarach zurbanizowanych	80
2.5.2. Rozwiązania służące poprawie sytuacji transportowej miast i aglomeracji	89
2.6. Podsumowanie	103

Rozdział 3. Rozwój polityki zrównoważonego transportu na obszarach zurbanizowanych w ramach Unii Europejskiej

3.1. Wprowadzenie	105
3.2. Ewolucja polityki zrównoważonego transportu miejskiego na szczeblu europejskim	106
3.2.1. Transport a jakość życia i atrakcyjność europejskich miast i aglomeracji	106
3.2.2. Koncepcja zrównoważonego transportu na obszarach zurbanizowanych w polityce Unii Europejskiej	109
3.2.3. Elementy oddziaływania Wspólnoty na charakter polityki zrównoważonego transportu miejskiego w państwach członkowskich	122
3.3. Główne czynniki wpływu członkostwa Polski w Unii Europejskiej na kształtowanie zrównoważonych systemów transportowych w miastach i aglomeracjach w Polsce	133
3.3.1. Wsparcie finansowe dla polskiego sektora transportu	134
3.3.2. Transpozycja <i>acquis communautaire</i> w kontekście zrównoważonego transportu	144
3.3.3. Pozostałe kategorie czynników oddziałujących na poziom zrównoważenia systemów transportu w aglomeracjach miejskich	149
3.3.3.1. Główne czynniki wpływu oddziałujące na zachowania konsumentów	154

3.3.3.2. Główne czynniki wpływu oddziałujące na przewozy towarowe.	160
3.3.3.3. Inne czynniki	165
3.4. Podsumowanie	172
Rozdział 4. Rozwój transportu w aglomeracji wrocławskiej.	173
4.1. Wprowadzenie	173
4.2. Charakterystyka aglomeracji wrocławskiej	173
4.2.1. Geneza i delimitacja aglomeracji wrocławskiej	173
4.2.2. Potencjał społeczno-gospodarczy aglomeracji wrocławskiej	178
4.2.2.1. Wrocław i aglomeracja wrocławska a renta położenia.	178
4.2.2.2. Demografia.	179
4.2.2.3. PKB i przedsiębiorczość.	180
4.2.2.4. Zatrudnienie i poziom bezrobocia	181
4.2.2.5. Atrakcyjność inwestycyjna aglomeracji. Inwestycje i handel zagraniczny	182
4.2.2.6. Turystyka	185
4.2.2.7. Komunikacja	186
4.3. System transportowy aglomeracji wrocławskiej	188
4.3.1. Uwarunkowania polityki transportowej aglomeracji wrocławskiej wynikające z dokumentów europejskich, krajowych i wojewódzkich ...	188
4.3.2. Cele i priorytety polityki transportowej realizowanej na obszarze aglomeracji wrocławskiej.	195
4.3.3. Potencjał transportowy i przekształcenia systemu transportowego aglomeracji.	199
4.3.3.1. Transport drogowy.	199
4.3.3.2. Transport kolejowy	208
4.3.3.3. Transport zbiorowy (autobusowy i tramwajowy)	213
4.3.3.4. Żegluga śródlądowa	217
4.3.3.5. Transport lotniczy	219
4.3.4. Główne zmiany w systemie transportowym aglomeracji wrocławskiej pod koniec XX i w pierwszej dekadzie XXI wieku	222
4.3.4.1. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej.	222
4.3.4.2. Transport publiczny (kolejowy, autobusowy i tramwajowy) ...	226
4.3.4.3. Pozostałe zmiany systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej.	232
4.3.4.4. Wkład Unii Europejskiej w przemiany systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej	238
4.4. Podsumowanie	246

Rozdział 5. Ekologiczny i społeczny wymiar zmian w systemie transportowym aglomeracji wrocławskiej	247
5.1. Wprowadzenie	247
5.2. Poziom głównych kategorii kosztów zewnętrznych transportu w aglomeracji wrocławskiej	247
5.2.1. Jakość powietrza	247
5.2.2. Hałas i vibracje	252
5.2.3. Kongestia	254
5.2.4. Wypadki	257
5.2.5. Pozostałe koszty zewnętrzne transportu w aglomeracji wrocławskiej	263
5.2.6. Główne zmiany i kierunki działań na rzecz ograniczenia negatywnych efektów zewnętrznych transportu w aglomeracji wrocławskiej	268
5.3. Przekształcenia systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej w oczach jej mieszkańców – wstępna analiza badania ankietowego	272
5.3.1. Użytkownicy transportu jako istotne ogniwo funkcjonowania systemu transportowego aglomeracji – cel i zakres badania ankietowego	272
5.3.2. Ocena funkcjonowania systemu transportowego oraz jego oddziaływania na środowisko i jakość życia z punktu widzenia mieszkańców aglomeracji wrocławskiej – wyniki badań ankietowych	274
5.3.2.1. Charakterystyka respondentów	274
5.3.2.2. Poziom świadomości co do negatywnego oddziaływania transportu na środowisko oraz zdrowie i życie ludzi	275
5.3.2.3. Zachowania komunikacyjne użytkowników systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej	276
5.3.2.4. Zmiany jakości realizacji podróży różnymi środkami transportu w latach 2004–2009	290
5.3.2.5. Poglądy respondentów dotyczące negatywnych efektów zewnętrznych transportu	297
5.3.2.6. Ocena polityki transportowej aglomeracji wrocławskiej przez użytkowników systemu transportowego	299
5.3.2.7. Kluczowe wnioski wynikające z analizy danych	302
5.4. Podsumowanie	310
 Rozdział 6. Przekształcenia systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej a kwestie zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności regionu i jakości życia mieszkańców	 311
6.1. Wprowadzenie	311
6.2. Ocena funkcjonowania systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej z punktu widzenia założeń zrównoważonego transportu	311

6.3. Wpływ zmian systemu transportowego na konkurencyjność aglomeracji wrocławskiej	321
6.4. Oddziaływanie systemu transportowego aglomeracji wrocławskiej na jakość życia mieszkańców.....	328
6.5. Podsumowanie	331
Zakończenie	333
 Załącznik A. Główne założenia i priorytety polityki transportowej Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej w kluczowych dokumentach.....	 339
Załącznik B. Projekty transportowe realizowane w aglomeracji wrocławskiej przy współfinansowaniu z funduszy europejskich.....	351
Bibliografia.....	361
Spis tabel	383
Spis rysunków	387
Summary	391